Európai Parlament
2024-2029

Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság

2025//2239(INI)

17.11.2025

JELENTÉSTERVEZET

a Bizottság 2025. évi jogállamisági jelentéséről
(2025/2239(INI))

Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság

Előadó: Konstantinos Arvanitis

TARTALOM

Oldal

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY 3

INDOKOLÁS 17

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

a Bizottság 2025. évi jogállamisági jelentéséről
(2025/2239(INI))

Az Európai Parlament,

– tekintettel az Európai Unióról szóló szerződésre (EUSZ) és különösen annak 2. cikkére, 3. cikke (1) bekezdésére, 3. cikke (3) bekezdésének második albekezdésére, 4. cikkének (3) bekezdésére, valamint 5., 6., 7., 11., 19. és 49. cikkére,

– tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre (EUMSZ) és különösen annak a demokrácia, a jogállamiság és az alapvető jogok Unión belüli tiszteletben tartásával, védelmével és előmozdításával kapcsolatos cikkeire, többek között a 70., 258., 259., 260., 263., 265. és 267. cikkre,

– tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára (a továbbiakban: a Charta),

– tekintettel az Európai Unió Bíróságának (EUB) ítélkezési gyakorlatára,

– tekintettel a „2025. évi jogállamisági jelentés – A jogállamiság helyzete az Európai Unióban” című, 2025. július 8-i bizottsági közleményre (COM(2025)0900) és e közlemény mellékletére, amely a tagállamoknak szóló ajánlásokat tartalmazza,

– tekintettel az uniós költségvetés védelmét szolgáló általános feltételrendszerről szóló, 2020. december 16-i (EU, Euratom) 2020/2092 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[1] (a jogállamiságra vonatkozó feltételrendszerről szóló rendelet),

– tekintettel az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízumpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról szóló, 2021. június 24-i (EU) 2021/1060 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[2] (a továbbiakban: a közös rendelkezésekről szóló rendelet),

– tekintettel az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról szóló, 2024. szeptember 23-i (EU, Euratom) 2024/2509 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[3] (a továbbiakban: költségvetési rendelet) és különösen annak 6. cikkének (3) bekezdésére,

– tekintettel a Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek program létrehozásáról, valamint az 1381/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet és a 390/2014/EU tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2021. április 28-i (EU) 2021/692 európai parlamenti

[1] HL L 433. I, 2020.12.22., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.
[2] HL L 231., 2021.6.30., 159. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.
[3] HL L, 2024/2509, 2024.9.26., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

és tanácsi rendeletre[4],

– tekintettel a 2028–2034 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretre irányuló bizottsági javaslatcsomagra,

– tekintettel az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelmét szolgáló ENSZ-egyezményekre, különösen az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányára, a faji megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről szóló nemzetközi egyezményre, a nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetések minden formájának kiküszöböléséről szóló egyezményre és a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló egyezményre, a nemzeti, etnikai, vallási és nyelvi kisebbségekhez tartozó személyek jogairól szóló nyilatkozatra, a kisebbségi ügyekkel foglalkozó ENSZ-fórum ajánlásaira, az ENSZ egyetemes időszakos felülvizsgálatának ajánlásaira és jelentéseire, valamint az ENSZ emberi jogi egyezményeinek végrehajtását felügyelő testület ítélkezési gyakorlatára és az ENSZ Emberi Jogi Tanácsának különleges eljárásaira,

– tekintettel az emberi jogok európai egyezményére (EJEE), az Európai Szociális Chartára, az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) és a Szociális Jogok Európai Bizottságának ítélkezési gyakorlatára, az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének, Miniszteri Bizottságának, emberi jogi biztosának, Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottságának, megkülönböztetésmentességgel, sokféleséggel és befogadással foglalkozó irányító bizottságának, Velencei Bizottságának és más szerveinek egyezményeire, ajánlásaira, határozataira, véleményeire és jelentéseire,

– tekintettel az Európa Tanács a nőkkel szembeni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelemről és azok megelőzéséről szóló egyezményére,

– tekintettel a Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Kartájára és az Európa Tanács nemzeti kisebbségek védelméről szóló keretegyezményére,

– tekintettel az Európa Tanács és az Európai Unió közötti 2007. május 23-i egyetértési megállapodásra és az EU-nak az Európa Tanáccsal folytatott együttműködésre vonatkozó prioritásairól (2025–2026) szóló 2024. december 17-i tanácsi következtetésekre,

– tekintettel a Bizottságnak az EUSZ 7. cikke (1) bekezdésének megfelelően kiadott, a jogállamiság Lengyel Köztársaság általi súlyos megsértése egyértelmű veszélyének megállapításáról szóló tanácsi határozatra irányuló, 2017. december 20-i javaslatára (COM(2017)0835),

– tekintettel a demokráciával, a jogállamisággal és az alapvető jogokkal foglalkozó uniós mechanizmus létrehozásáról szóló, a Bizottságnak szóló ajánlásokat tartalmazó, 2016. október 25-i állásfoglalására[5],

– tekintettel az uniós tagállamokban élő kisebbségek védelméről és

[4] HL L 156., 2021.5.5., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/692/oj.
[5] HL C 215., 2018.6.19., 162. o.

megkülönböztetésmentességéről szóló, 2018. február 7-i állásfoglalására[6],

– tekintettel a Lengyelországban fennálló helyzetre vonatkozóan az EUSZ 7. cikke (1) bekezdésének alkalmazásáról szóló bizottsági határozatról szóló, 2018. március 1-i állásfoglalására[7],

– tekintettel „Az Európai Értékek Eszköze létrehozásának szükségességéről az olyan civil társadalmi szervezetek támogatására, amelyek az Európai Unióban helyi és nemzeti szinten előmozdítják az alapvető értékeket” című, 2018. április 19-i állásfoglalására[8],

– tekintettel az EUSZ 7. cikke (1) bekezdésének megfelelően a Tanácsot az Unió alapértékeinek Magyarország általi súlyos megsértése egyértelmű veszélyének megállapítására felszólító javaslatról szóló, 2018. szeptember 12-i állásfoglalására[9],

– tekintettel az EU-ban élő kisebbségekre vonatkozó minimumszabályokról szóló, 2018. november 13-i állásfoglalására[10],

– tekintettel a demokrácia, a jogállamiság és az alapvető jogok védelmét szolgáló átfogó uniós mechanizmus szükségességéről szóló, 2018. november 14-i állásfoglalására[11],

– tekintettel a demokráciával, a jogállamisággal és az alapvető jogokkal foglalkozó uniós mechanizmus létrehozásáról szóló, 2020. október 7-i állásfoglalására[12],

– tekintettel „A jogállamiság és az alapvető jogok Bulgáriában” című, 2020. október 8-i állásfoglalására[13],

– tekintettel a Covid19 kapcsán bevezetett intézkedések demokráciára, jogállamiságra és alapvető jogokra gyakorolt hatásáról szóló, 2020. november 13-i állásfoglalására[14],

– tekintettel a „Minority SafePack – egymillió aláírás a sokszínű Európáért” elnevezésű polgári kezdeményezésről szóló, 2020. december 17-i állásfoglalására[15],

– tekintettel a jogállamiság európai unióbeli helyzetéről és a feltételrendszerről szóló (EU, Euratom) 2020/2092 rendelet alkalmazásáról szóló, 2021. június 10-i állásfoglalására[16],

– tekintettel a Bizottság 2020. évi jogállamisági jelentéséről szóló, 2021. június 24-i állásfoglalására[17],

– tekintettel az uniós költségvetés védelmét szolgáló általános feltételrendszer

[6] HL C 463., 2018.12.21., 21. o.
[7] HL C 129., 2019.4.5., 13. o.
[8] HL C 390., 2019.11.18., 117. o.
[9] HL C 433., 2019.12.23., 66. o.
[10] HL C 363., 2020.10.28., 13. o.
[11] HL C 363., 2020.10.28., 45. o.
[12] HL C 395., 2021.9.29., 2. o.
[13] HL C 395., 2021.9.29., 63. o.
[14] HL C 415., 2021.10.13., 36. o.
[15] HL C 445., 2021.10.29., 70. o.
[16] HL C 67., 2022.2.8., 86. o.
[17] HL C 81., 2022.2.18., 27. o.

alkalmazására vonatkozó iránymutatások létrehozásáról szóló, 2021. július 8-i állásfoglalására[18],

– tekintettel a nemi alapú erőszaknak az EUMSZ 83. cikke (1) bekezdésében felsorolt bűncselekmények új területeként való megállapításáról szóló, a Bizottságnak szóló ajánlásokat tartalmazó, 2021. szeptember 16-i állásfoglalására[19],

– tekintettel „A demokráciának, valamint a tömegtájékoztatás szabadságának és sokszínűségének az Unióban való megerősítéséről: polgári és büntetőjogi eljárások indokolatlan alkalmazása újságírók, nem kormányzati szervezetek és a civil társadalom elhallgattatására” című, 2021. november 11-i állásfoglalására,[20],

– tekintettel a sürgősségi alapok és a válsággal kapcsolatos kiadási területek esetében a korrupció, a szabálytalan kiadások, valamint az uniós és nemzeti forrásokkal való visszaélés elkerülését célzó megelőző intézkedések értékeléséről szóló, 2021. december 15-i állásfoglalására[21],

– tekintettel a civil társadalom mozgásterének Európában tapasztalható szűküléséről szóló, 2022. március 8-i állásfoglalására[22],

– tekintettel a jogállamiságról és az Európai Bíróság ítéletének következményeiről szóló, 2022. március 10-i állásfoglalására[23],

– tekintettel az Uniónak az LMBTIQ-szabadság zónájává való nyilvánításáról szóló, 2021. március 11-i állásfoglalására[24],

– tekintettel a Bizottság 2021. évi jogállamisági jelentéséről szóló, 2022. május 19-i állásfoglalására[25],

– tekintettel a jogállamiságról és a lengyel nemzeti helyreállítási terv lehetséges jóváhagyásáról (Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz) szóló, 2022. június 9-i állásfoglalására[26],

– tekintettel „Az alapvető jogok helyzete az Európai Unióban (2020−2021)” című, 2022. szeptember 15-i állásfoglalására[27],

– tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés 7. cikke (1) bekezdésének megfelelően az Unió alapértékeinek Magyarország általi súlyos megsértése egyértelmű kockázatának megállapításáról szóló tanácsi határozatra irányuló javaslatról szóló,

---

[18] HL C 99., 2022.3.1., 146. o.
[19] HL C 117., 2022.3.11., 88. o.
[20] HL C 205., 2022.5.20., 2. o.
[21] HL C 251., 2022.6.30., 48. o.
[22] HL C 347., 2022.9.9., 2. o.
[23] HL C 347., 2022.9.9., 168. o.
[24] HL C 474., 2021.11.24., 140. o.
[25] HL C 479., 2022.12.16., 18. o.
[26] HL C 493., 2022.12.27., 108. o.
[27] HL C 125., 2023.4.5., 80. o.

2022. szeptember 15-i állásfoglalására[28],

– tekintettel az öt évvel Daphne Caruana Galizia meggyilkolása után Máltán tapasztalható jogállamisági helyzetről szóló, 2022. október 20-i állásfoglalására[29],

– tekintettel a Szlovákiában homofób indíttatásból elkövetett közelmúltbeli gyilkosság fényében az LMBTIQ+-személyek elleni, Európa-szerte növekvő számú gyűlölet-bűncselekményekről szóló, 2022. október 20-i állásfoglalására[30],

– tekintettel a faji igazságosság, a megkülönböztetésmentesség és az antirasszizmus EU-n belüli helyzetéről szóló, 2022. november 10-i állásfoglalására[31],

– tekintettel a feltételrendszerről szóló rendelet szerinti jogállamisági feltételek Magyarország általi teljesítésének értékeléséről és a magyar helyreállítási és rezilienciaépítési terv jelenlegi állásáról szóló, 2022. november 24-i állásfoglalására[32],

– tekintettel a „2023. évi jogállamisági jelentés – A jogállamiság helyzete az Európai Unióban” című jelentésről szóló, 2023. március 30-i állásfoglalására[33],

– tekintettel az EU és az Európa Tanács közötti intézményi kapcsolatról szóló, 2023. április 18-i állásfoglalására[34],

– tekintettel a görögországi jogállamiságról és tömegtájékoztatás szabadságáról szóló, 2024. február 7-i állásfoglalására[35],

– tekintettel a Bizottság 2023. évi jogállamisági jelentéséről szóló jelentésről szóló, 2024. február 28-i állásfoglalására[36],

– tekintettel „Az uniós integráció elmélyítéséről a jövőbeli bővítésre tekintettel” című, 2024. február 29-i állásfoglalására[37],

– tekintettel a jogállamiság és az alapvető jogok magyarországi megsértéséről és a befagyasztott uniós pénzeszközökről szóló, 2023. június 1-jei állásfoglalására[38],

– tekintettel a Pegasus és azzal egyenértékű kémszoftverek használatának kivizsgálásával foglalkozó vizsgálóbizottság (PEGA) jelentésére, valamint a Pegasus és azzal egyenértékű kémszoftverek használata tekintetében az uniós jog állítólagos megsértésének és az annak alkalmazása során állítólagosan elkövetett hivatali visszásságoknak a kivizsgálását követően a Tanácshoz és a Bizottsághoz intézett, 2023.

---

[28] HL C 125., 2023.4.5., 463. o.
[29] HL C 149., 2023.4.28., 15. o.
[30] HL C 149., 2023.4.28., 22. o.
[31] HL C 161., 2023.5.5., 10. o.
[32] HL C 167., 2023.5.11., 74. o.
[33] HL C 341., 2023.9.27., 2. o.
[34] HL C, C/2023/442, 2023.12.1., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/442/oj.
[35] HL C, C/2024/6334, 2024.11.7., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6334/oj.
[36] HL C, C/2024/6743, 2024.11.26., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6743/oj.
[37] HL C, C/2024/6746, 2024.11.26., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6746/oj.
[38] HL C, C/2023/1223, 2023.12.21., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1223/oj.

június 15-i ajánlására[39],

– tekintettel a lengyelországi választási törvényről, vizsgálóbizottságról és jogállamiságról szóló, 2023. július 11-i állásfoglalására[40],

– tekintettel a hat évvel Daphne Caruana Galizia meggyilkolása után a máltai jogállamiság helyzetéről, valamint az újságírók védelmének szükségességéről szóló, 2023. október 19-i állásfoglalására[41],

– tekintettel a Bizottságnak és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének „Nincs helye a gyűlöletnek: európai összefogás a gyűlölet ellen” című, 2023. december 6-i közös közleményére (JOIN(2023)0051),

– tekintettel „Az alapvető jogok helyzete az Európai Unióban – a 2022 és 2023 közötti időszakra vonatkozó éves jelentés” című, 2024. január 18-i állásfoglalására[42],

– tekintettel az uniós bűncselekmények listájának a gyűlöletbeszéddel és a gyűlölet-bűncselekményekkel való kibővítéséről szóló, 2024. január 18-i állásfoglalására[43],

– tekintettel az EUSZ 7. cikkének (1) bekezdése alapján Magyarországgal kapcsolatban a jogállamiság megerősítése érdekében folyamatban lévő meghallgatásokról és azok költségvetési vonatkozásairól szóló, 2024. április 24-i állásfoglalására[44],

– tekintettel a Lengyelországgal szemben az EUSZ 7. cikkének (1) bekezdése szerint indított eljárás lezárására – amelyet az Európai Bizottság 2024. május 29-én jelentett be –, miután Lengyelország lépéseket tett az uniós jogállamisági normáknak való megfelelés helyreállítására,

– tekintettel az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek jogainak előmozdításáról szóló, 2262 (2019) számú, 2019. január 24-i határozatára,

– tekintettel az Európai Számvevőszéknek az uniós jog érvényesítéséről szóló, 2024. december 17-i (28/2024), a „Jogállamiság az Európai Unióban” című, 2024. február 22-i (03/2024), valamint „A nyugat-balkáni országok jogállamiságához nyújtott uniós támogatás” című, 2022. január 10-i (01/2022) különjelentéseire, a Bizottság jogállamisági jelentéseiről szóló, 2024. február 28-i áttekintésére (02/2024), a nem kormányzati szervezeteknek nyújtott uniós finanszírozás átláthatóságáról szóló (11/2025) különjelentésére és az említett dokumentumok ajánlásaira,

– tekintettel a következő Európai Bizottság számára készült, a 2024–2029 közötti időszakra vonatkozó politikai iránymutatásokra, amelyeket Ursula von der Leyen, a Bizottság elnökjelöltje 2024. július 18-án terjesztett a Parlament elé, a Bizottság elnökének az Unió helyzetéről szóló, az Európai Parlamentben 2025. szeptember 10-én

[39] HL C, C/2024/494, 2024.1.23., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/494/oj.
[40] HL C, C/2024/3995, 2024.7.17., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3995/oj.
[41] HL C, C/2024/2656, 2024.4.29., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2656/oj.
[42] HL C, C/2024/5739, 2024.10.17., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5739/oj.
[43] HL C, C/2024/5733, 2024.10.17., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5733/oj.
[44] HL C, C/2025/3705, 2025.9.17., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3705/oj.

elmondott beszédére, valamint a Bizottság 2026. évi munkaprogramjáról szóló, 2025. október 21-i bizottsági közleményre (COM(2025)0870),

– tekintettel a korrupcióról készített 2025. évi Eurobarométer felmérésekre, amelyek azt mutatják, hogy a korrupció továbbra is komolyan aggasztja a polgárokat és a vállalkozásokat az EU-ban,

– tekintettel a demokrácia, a jogállamiság és az alapvető jogok nyomon követésével foglalkozó csoport (DRFMG) visszajelzési jelentéseire, kiküldetési jelentéseire, írásbeli kérdéseire és válaszaira[45],

– tekintettel a Bizottság „Egyenlőségközpontú Unió: az LMBTIQ-személyek egyenlőségéről szóló stratégia (2026–2030)” című, 2025. október 8-i közleményére,

– tekintettel „Az EU bővítési politikájáról szóló 2025. évi közlemény” című, 2025. november 4-i bizottsági közleményre (COM(2023)0690) és az azt kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentumokra (a Bizottság 2025. november 4-i bővítési csomagja)

– tekintettel a Bizottságnak és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének „Az európai demokráciapajzs: Az erős és reziliens demokráciák megerősítése” című, 2025. november 12-i bizottsági közleményre (JOIN(2025)0791) és az „Uniós stratégia a civil társadalomért” című, 2025. november 12-i bizottsági közleményre (COM(2025)0790),

– tekintettel eljárási szabályzata 55. cikkére,

– tekintettel a Jogi Bizottság és a Költségvetési Bizottság véleményére, valamint az Emberi Jogi Albizottság véleményére,

– tekintettel az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság jelentésére (A10-0000/2025),

A. mivel az EU az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság és az emberi jogok – ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait is – tiszteletben tartásának értékein alapul, ahogyan azt az EUSZ 2. cikke kimondja, és ahogyan azt a Charta rögzíti, valamint ahogyan azt a nemzetközi emberi jogi szerződések is tartalmazzák; mivel a Charta az elsődleges uniós jog része; mivel ezek az értékek közösek valamennyi tagállamban, és azokat mind az EU-nak, mind pedig az egyes tagállamoknak valamennyi belső és külső politikájukban egyaránt következetesen tiszteletben kell tartaniuk és tevékenyen elő kell mozdítaniuk; mivel ezen értékek aláásása rendszerszintű fenyegetést jelent az EU-ban élő emberek jogaira és szabadságaira nézve;

B. mivel az EU nem hagyhatja figyelmen kívül azokat a szociális és alapjogi dimenziókat, amelyekre épült; mivel a szociális és gazdasági jogok védelmének tartós hiányosságait is az EUSZ 2. cikkében foglalt értékekre nézve rendszerszintű fenyegetés szerves

[45] A DRFMG összes monitoringtevékenységét lásd: a legutóbbi parlamenti ciklusra vonatkozóan: https://www.europarl.europa.eu/committees/hu/libe-democracy-rule-of-law-and-fundament/product-details/20190103CDT02662, és a jelenlegi ciklusban: https://www.europarl.europa.eu/committees/hu/working-group-democracy-rule-of-law-and-/product-details/20241205CDT13884.

részének kell tekinteni;

C. mivel 2025-ben az EU súlyos és sokrétű kihívásokkal szembesült tagállamaiban a jogállamiság, a demokrácia és az alapvető jogok védelmével kapcsolatban, amelyek mindegyike szervesen kapcsolódik egymáshoz;

D. mivel a Bizottság 2026. évi munkaprogramja hangsúlyozza egy integrált, közös ütemtervvel, egyértelmű mérföldkövekkel és az összes uniós intézmény aktív közreműködésével megvalósuló éves jogállamisági ciklus szükségességét; mivel a jogállamiság tiszteletben tartása továbbra is elengedhetetlen valamennyi uniós alap védelméhez;

E. mivel a Bizottság éves jogállamisági jelentésének ki kell terjednie az uniós intézményekre, szervekre, hivatalokra és ügynökségekre is, annak érdekében, hogy átlátható értékelést nyújtson a jogállamisági normáknak való megfelelésükről;

Az igazságszolgáltatási rendszerek

1. felhívja a tagállamokat, hogy tegyék meg a szükséges intézkedéseket a független igazságszolgáltatási rendszerek és az ingyenes jogi segítségnyújtáshoz való hozzáférés biztosítása érdekében, ezáltal garantálva mindenki számára az igazságszolgáltatáshoz való egyenlő hozzáférést, és megismétli, hogy konkrét intézkedésekre van szükség e hozzáférés javítása érdekében, különösen a marginalizált és kiszolgáltatott csoportok esetében;

2. felhívja a tagállamokat, hogy haladéktalanul hajtsák végre az EUB és az EJEB függőben lévő ítéleteit, és javasolja egy nyomonkövetési egység létrehozását, amely nyomon követi az EUB és az EJEB demokráciával, jogállamisággal és alapvető jogokkal kapcsolatos ítéleteinek végrehajtását az uniós országokban, és hogy maradéktalanul építsék be a nyomonkövetési egység megállapításait az éves jogállamisági jelentésbe;

3. hangsúlyozza a jogállamiság visszaesése, illetve az alapvető és kisebbségi jogok súlyos megsértése közötti egyértelmű kapcsolatot, beleértve a bűnüldöző szervek által alkalmazott túlzott erőszakot, a fogvatartottakra vonatkozó jogszerű eljárás hiányát, a gyűlöletre való politikai vagy intézményi uszítást, az aránytalan megfigyelési jogköröket és a civil társadalmi szervezeteket célzó korlátozó intézkedéseket; szilárd meggyőződése, hogy a Bizottságnak fel kell mérnie, hogy a tagállamok milyen mértékben foglalkoznak ezekkel a kérdésekkel a hozzáférhető, hatékony és pártatlan igazságszolgáltatási rendszer biztosítása érdekében;

4. felhívja a Bizottságot, hogy a börtönkörülményeket jogállamisági problémaként kezelje, tekintettel a széles körű túlzsúfoltságra, a nem megfelelő életkörülményekre és az öngyilkosságok növekvő arányára, amelyek aláássák a fogvatartottak alapvető jogait a tagállamok büntetés-végrehajtási rendszereiben;

A korrupcióellenes keret

5. megismétli, hogy a korrupció komoly veszélyt jelent a demokráciára, a jogállamiságra és a minden polgárral szembeni tisztességes bánásmódra;

6. felhívja a tagállamokat, a tagjelölt országokat és a potenciális tagjelölt országokat, valamint az uniós intézményeket, szerveket, hivatalokat és ügynökségeket, hogy erősítsék meg a korrupció elleni megelőző intézkedéseket, beleértve az uniós források átlátható kezelését, a köztisztviselők magatartási kódexeit, a kötelező vagyonnyilatkozatokat, az összeférhetetlenségi szabályokat, a korai előrejelző rendszereket és a forgóajtó-jelenséggel kapcsolatos gyakorlatok korlátozását;

7. felhívja a tagállamokat, hogy garantálják a fegyelmi tanácsok, az ügyészségek, a korrupcióellenes ügynökségek és az igazságszolgáltatás függetlenségét, pártatlanságát és megfelelő erőforrásait;

8. hangsúlyozza, hogy a jogállamiság megköveteli a köztisztviselőktől, hogy átláthatóan és a közérdeket szem előtt tartva járjanak el, hatalommal való visszaélés vagy önkényes döntéshozatal nélkül; felhívja a tagállamokat, hogy mozdítsák elő a feddhetetlenség kultúráját a köztisztviselők, a bűnüldöző szervek és az igazságszolgáltatás számára rendszeresen szervezett korrupcióellenes képzésekkel, valamint a civil társadalom aktív bevonásával a kormányzati intézkedések ellenőrzésébe;

9. sürgeti a tagállamokat, hogy a jogállamiság védelme, a közbizalom fenntartása és az elszámoltathatóság valamennyi kormányzati szinten történő biztosítása érdekében biztosítsák a korrupciós ügyek gyors, alapos és pártatlan kivizsgálását, különös tekintettel a magas rangú tisztviselőket érintő ügyekre;

10. felhívja a tagállamokat, hogy védjék meg a korrupcióról vagy az uniós forrásokkal való rossz gazdálkodásról beszámoló visszaélést bejelentő személyeket és újságírókat azáltal, hogy biztosítják a bizalmas bejelentési csatornákat, a megtorlással szembeni hatékony jogorvoslatokat, valamint az oknyomozó újságírás és a véleménynyilvánítás szabadságának védelmét;

Az újságírók védelme, valamint a médiapluralizmus és -szabadság

11. meggyőződése, hogy az oknyomozó újságírók meggyilkolása közvetlen támadás a jogállamiság ellen, mivel nemcsak aláássa a polgárok és az intézmények azon képességét, hogy felelősségre vonják a hatalmon lévőket, hanem a cenzúra egyik legszélsőségesebb formáját is jelenti, ami közvetlen fenyegetést jelent a véleménynyilvánítás szabadságára és a demokratikus intézmények működésére;

12. határozottan elítéli az újságírók megfigyelését, különösen a kémprogramok felhasználását e célra; továbbra is megdöbbenésének ad hangot amiatt, hogy a Bizottság nem hajlandó végrehajtani a Pegasus és azzal egyenértékű kémszoftverek használatának kivizsgálásával foglalkozó parlamenti vizsgálóbizottság valamennyi ajánlását, és ezt mulasztásnak tekinti;

13. továbbra is mély aggodalommal tölti el, hogy a média tulajdonviszonyai – akár állami, akár magánkézben van – számos tagállamban továbbra is erősen koncentrált, ami kockázatot jelent az információk és nézőpontok sokféleségére nézve; felhívja a tagállamokat, hogy fogadjanak el jogszabályi kereteket a horizontális koncentráció megakadályozása, a tulajdonviszonyok és az irányítás átláthatóságának biztosítása, valamint a szerkesztői és újságírói függetlenség és a média nyilvánosság őreként betöltött szerepének védelmét szolgáló független felügyeleti és megfelelési

mechanizmusok garantálása érdekében;

14. felhívja a tagállamokat és a tagjelölt országokat, hogy a 2021/1534[46] és a 2022/758[47] bizottsági ajánlásokkal összhangban biztosítsák az újságírók és más médiaszakemberek védelmét az EU-ban;

15. felhívja a tagállamokat, hogy maradéktalanul hajtsák végre a közéleti részvételt akadályozó stratégiai perek elleni irányelvet[48];

16. felhívja a Bizottságot annak értékelésére, hogy a dezinformáció elleni küzdelemre irányuló uniós szankciók megfelelnek-e az uniós jog szerinti arányossági követelménynek és a Charta 11. cikkének; határozottan úgy véli, hogy garantálni kell a meghallgatáshoz való jogot, mielőtt a Tanács ilyen intézkedéseket hozna, különösen akkor, ha az uniós polgárok, különösen az újságírók jogai sérülhetnek;

Civil társadalmi tér

17. hangsúlyozza az alulról szerveződő és a közösségi szervezetek, a szakszervezetek, az aktivista csoportok, az emberijog-védők és a nem kormányzati szervezetek kulcsfontosságú szerepét a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság és az alapvető jogok előmozdításában és fenntartásában, valamint az állami és magánfellépések elszámoltathatóságának biztosításában;

18. elítéli a civil társadalmi tér elleni példátlan és intenzív támadást szerte az EU-ban, ahol több tagállamban jelentős korlátozások tapasztalhatók a civil társadalom mozgásterét és a békés gyülekezéshez való jogot illetően; határozottan úgy véli, hogy a demokratikus visszacsúszás és a jogállamiság eróziója felé mutató globális tendencia, valamint a politikai napirendekben a biztonsági kérdések túlzott hangsúlyozása a békés gyülekezés jogának fokozott korlátozásához vezetett; sürgeti a tagállamokat, hogy hozzanak létre biztonságos és támogató környezetet, amely garantálja a gyülekezés szabadságát;

19. felhívja a tagállamokat és a Bizottságot, hogy javítsák a civil társadalom jogi környezetét annak biztosítása révén, hogy minden olyan intézkedés, amely korlátozza az egyesületeknek az erőforrások – köztük a külföldi erőforrások – felkutatására, biztosítására és felhasználására vonatkozó jogát, az EJEE 11. cikkének (2) bekezdése szerinti törvényes célok egyikét kövesse;

20. aggodalmát fejezi ki a civil társadalmi szervezetek és az emberijog-védők elleni jogi és pénzügyi korlátozások, lejáratókampányok, valamint kriminalizálásuk fokozódása miatt; hangsúlyozza, hogy a nem kormányzati szervezetekre vonatkozó jelentéstételi

[46] A Bizottság (EU) 2021/1534 ajánlása (2021. szeptember 16.) az újságírók és más médiaszakemberek védelmének, biztonságának és szerepvállalásának az Európai Unióban történő biztosításáról (HL L 331., 2021.9.20., 8. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2021/1534/oj).

[47] A Bizottság (EU) 2022/758 ajánlása (2022. április 27.) a közéletben részt vevő újságíróknak és emberijog-védőknek a nyilvánvalóan megalapozatlan vagy visszaélésszerű bírósági eljárásokkal („közéleti részvételt akadályozó stratégiai perekkel”) szembeni védelméről (HL L 138., 2022.5.17., 30. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2022/758/oj).

[48] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1069 irányelve (2024. április 11.) a közéletben részt vevő személyeknek a nyilvánvalóan megalapozatlan keresetekkel vagy visszaélésszerű bírósági eljárásokkal („közéleti részvételt akadályozó stratégiai perekkel”) szembeni védelméről (HL L, 2024/1069, 2024.4.16., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj).

követelmények nem haladhatják meg a szigorúan szükséges és az elérni kívánt konkrét célokkal arányos mértéket;

21. felhívja a tagállamokat és a Bizottságot, hogy biztosítsanak megfelelő pénzügyi forrásokat a civil társadalmi szervezetek és az emberijog-védők számára; felhívja a tagállamokat, hogy biztosítsanak hatékony védelmet az emberijog-védők számára, beleértve a fenyegetésekre való gyorsreagálási mechanizmusokat is;

Alapjogok

22. üdvözli az LMBTIQ±személyek egyenlőségéről szóló, 2026–2030 közötti időszakra vonatkozó stratégiát, és sürgeti a Bizottságot, hogy terjesszen elő javaslatot a konverziós terápiák kötelező uniós tilalmára valamennyi tagállamban;

23. mély aggodalmát fejezi ki az egyes tagállamokban az „LMBTIQ-propaganda” és a „genderideológia” elleni küzdelem ürügyén bevezetett diszkriminatív intézkedések miatt; hangsúlyozza, hogy a Bizottságnak gyorsan és határozottan kell fellépnie, amikor a tagállamok megkerülik az uniós jogot, különösen a Chartát;

24. felhívja a tagállamokat, hogy az uniós joggal, a Chartával, valamint az EUB és az EJEB ítélkezési gyakorlatával összhangban védjék meg az LMBTIQ±személyek jogait; emlékeztet arra, hogy több tagállamban továbbra is fennállnak az azonos neműek közötti kapcsolat vagy szülői jogállás határokon átnyúló elismerésének jogi akadályai, megsértve ezzel a szabad mozgás és a megkülönböztetésmentesség elvét;

25. komoly aggodalmát fejezi ki a rasszizmus és az idegengyűlölet Unió-szerte növekvő szintje miatt; elítéli a rasszizmus, az idegengyűlölet vagy a vallási intolerancia által motivált gyűlölet-bűncselekményeket és gyűlöletbeszédet, illetve a fogyatékossággal, szexuális irányultsággal, nemi identitással vagy kisebbségi státusszal kapcsolatos előítéletet; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a civil társadalom teljes körű bevonásával és az érintett érdekelt felek, például az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége hozzájárulásával fogadjanak el és hajtsanak végre hatékony intézkedéseket a rasszizmus valamennyi formája elleni küzdelem érdekében;

26. elítéli, hogy egyes tagállamok olyan jogszabályokat, politikákat és gyakorlatokat vezettek be, amelyek aláássák a menekültek, a menedékkérők és a migránsok alapjogainak eredményes védelmét szárazföldön és tengeren egyaránt; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a migránsok, menedékkérők és menekültek alapvető jogait, valamint a felelősségmegosztás elvét helyezzék migrációs és menekültügyi politikáik középpontjába annak biztosítása érdekében, hogy az emberek menedékjogát és nemzetközi védelmét tiszteletben tartsák;

27. üdvözli a Bizottság azon döntését, hogy fenntartja az egyenlő bánásmódról szóló irányelvre irányuló javaslatát[49], és sürgeti a Tanácsot, hogy további késedelem nélkül véglegesítse és fogadja el azt;

[49] Javaslat a személyek közötti, vallásra vagy meggyőződésre, fogyatékosságra, életkorra vagy szexuális irányultságra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló tanácsi irányelvre (COM(2008)0426).

28. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy tegyenek hatékony lépéseket a nemi alapú erőszak ellen, amelyet fel kell venni az uniós dimenziójú bűncselekmények listájára, és sürgeti egy, a nemi erőszak elleni küzdelemről szóló uniós jogalkotási javaslat előterjesztését, amelyben a nemi erőszakot a beleegyezés hiányaként határozzák meg;

29. megismétli arra irányuló felhívását, hogy a biztonságos és legális abortuszhoz való hozzáférést foglalják bele a Chartába;

Jogállamiság és uniós költségvetés

30. mély aggodalmát fejezi ki az alapvető jogok megsértése miatt, amelyet egyes tagállamokban az uniós források felhasználása elősegít vagy azzal összefüggésben történik, különösen a lakhatási és az oktatási szegregáció, a menedékkérők befogadási feltételei, a fogyatékossággal élő személyek és a gyermekek intézményi elhelyezése, valamint egyes városrehabilitációs kezdeményezések terén; felhívja a Bizottságot, hogy éves jogállamisági jelentésébe foglaljon bele ajánlásokat e jogsértések kezelésére; javasolja, hogy az uniós források egy meghatározott részét különítsék el az uniós finanszírozású fellépések független nyomon követésére, ideértve azok jogi és alapvető jogokra gyakorolt hatásainak értékelését, valamint a jogi kutatásra, a stratégiai peres eljárásokra és a lehetséges jogsértések független értékelésére, a civil társadalmi szervezetek erőteljes bevonásával;

31. ismételten hangsúlyozza, hogy a közös rendelkezésekről szóló rendelet, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközről szóló rendelet[50] és a jogállamiságra vonatkozó feltételrendszerről szóló rendelet alapján hozott vonatkozó határozatokban meghatározott, uniós finanszírozás felszabadításához szükséges intézkedéseket koherens módon, egységes csomagként kell értékelni, és amíg területen továbbra is hiányosságok állnak fenn, nem szabad kifizetéseket teljesíteni; úgy véli, hogy a Bizottságnak a jogállamiságra vonatkozó feltételrendszerről szóló rendelet alapján további lépéseket kell tennie a jogállamiság egyéb megsértései, például az igazságszolgáltatással kapcsolatos jogsértések tekintetében;

32. üdvözli a 2028–2034 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretre irányuló bizottsági javaslatban szereplő javaslatot, amely szerint a források közel felét jóváhagyásuk előtt a jogállamiságnak és a Chartának való megfeleléstől kell függővé tenni;

Jogállamiság és egységes piaci dimenzió

33. elismeri, hogy a jogállamisági jelentésbe belefoglalták az egységes piaci dimenziót, hogy kezeljék az általános gazdasági környezetet, a vállalatokat és a munkavállalókat érintő jogállamisági kérdéseket, azzal a céllal, hogy biztosítsák a jogok védelmét, a korrupció szankcionálását és a szerződések érvényesítését; hangsúlyozza, hogy a működő igazságszolgáltatási rendszer, az erős korrupcióellenes keret, a médiapluralizmus, valamint a fékek és ellensúlyok megfelelő rendszere mind gazdasági hatással bírnak, és befolyásolják az egységes piac zökkenőmentes működését; javasolja,

[50] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

hogy az értékelés során a Bizottság még jobban működjön együtt az érdekelt felekkel és a civil társadalmi szervezetekkel, köztük a szakszervezetekkel;

34. úgy véli, hogy az egységes piaci dimenzió beépítése ki kell, hogy egészítse, és nem háttérbe kell, hogy szorítsa az olyan alapvető területeket, mint a civil társadalmi tér, az alapvető jogok tiszteletben tartása és a tömegtájékoztatás szabadsága, amelyeket kulcsfontosságú pillérként kell elismerni a jelentésben;

A jogállamiság a bővítési folyamat és az EU külső tevékenysége középpontjában

35. megismétli, hogy az EUSZ 2. cikkében foglalt értékeket nemcsak a jelenlegi tagállamoknak, hanem a jövőbeli uniós tagállamoknak is tiszteletben kell tartaniuk a csatlakozási folyamat során; ösztönzi a jogállamiság alapos értékelését a csatlakozási folyamatban részt vevő valamennyi országban; ösztönzi a Bizottságot, hogy a jogállamiság helyzetével kapcsolatban fogalmazzon meg konkrét ajánlásokat a csatlakozásra váró országok számára, és biztosítsa a bővítési jelentéssel való összhangot;

A Bizottság jelentéstételi folyamatának javítása

36. kéri a Bizottságot, hogy a jelentéstételi folyamat során tegye átláthatóbbá a civil társadalomtól, a nemzetközi szervezetektől, a nemzeti hatóságoktól és más érdekelt felektől származó információk kiválasztásához használt kritériumokat; megjegyzi, hogy a konzultációs folyamatot erősíthetné, ha biztosítaná a civil társadalmi szereplők által benyújtott információk megfelelő nyomon követését, és kitart amellett, hogy a jelentéstételi folyamatnak tényeken kell alapulnia, átláthatónak és pártatlannak kell lennie;

37. hangsúlyozza, hogy a Parlament Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottságának a demokrácia, a jogállamiság és az alapvető jogok nyomon követésével foglalkozó csoportja (DRFMG) az elmúlt években több eseti küldöttséget küldött egyes tagállamokba, és hogy a jogállamiság, a demokrácia és az alapvető jogok helyzete az értékelések szerint nagyobb hiányosságokat mutat, mint amelyeket a Bizottság jelentései kiemeltek; úgy véli, hogy a DRFMG nyomonkövetési gyakorlatát megfelelően figyelembe kell venni a konzultációs eljárás keretében és a jelentés ezt követő kidolgozása során;

38. megismétli, hogy a jelentés elkészítésébe be kell vonni egy független jogi, tudományos és emberi jogi szakértőkből álló független ellenőrző testületet; felhívja a Bizottságot, hogy fokozza az együttműködést az uniós és nemzetközi szervekkel;

39. úgy véli, hogy a Bizottságnak egyértelműbben kell meghatároznia és megfogalmaznia az egyes tagállamok által követett pályát – beleértve a korai figyelmeztető jeleket, valamint a súlyos és rendszerszintű problémák azonosítását –, és hangsúlyozza, hogy a Bizottságnak biztosítania kell az azonosított problémák és a kiadott ajánlások közötti koherenciát;

40. felhívja a Bizottságot, hogy adjon ki működőképesebb ajánlásokat – különbséget téve a súlyos és rendszerszintű kérdésekkel kapcsolatosak között –, és konkrét intézkedéseket, határidőket és referenciaértékeket határozzon meg azok tagállami végrehajtásához;

41. kéri a Bizottságot, hogy erősítse meg a végre nem hajtott ajánlások nyomon követési mechanizmusát azáltal, hogy azokat közvetlenebbül összekapcsolja a meglévő végrehajtási eszközökkel, beleértve a kötelezettségszegési eljárásokat és a költségvetési feltételrendszert;

Horizontális ajánlások

42. úgy véli, hogy meg kell erősíteni a jogállamisággal kapcsolatos uniós szintű intézményközi párbeszédet és együttműködést; sajnálja, hogy a Bizottság és a Tanács eddig elutasította azon ajánlatát, hogy intézményközi megállapodást kössenek a demokráciáról, a jogállamiságról és az alapvető jogokról; megerősíti hajlandóságát a megállapodásról szóló tárgyalások folytatására;

43. ismételten felhívja a Bizottságot, hogy terjessze ki a jelentés hatályát az EUSZ 2. cikkének valamennyi aspektusára, és abba foglaljon bele olyan szélesebb körű mutatókat, például a média függetlenségére, a civil társadalom szerepére, az alapvető jogokra, a tudományos és művészeti szabadságra, a nemek közötti egyenlőségre, a kisebbségek és a kiszolgáltatott csoportok védelmére, a nemzetközi jog tiszteletben tartására, a szabad és tisztességes választásokra és a demokratikus intézmények működésére vonatkozóan;

44. meggyőződése, hogy az uniós intézményeknek teljesíteniük kell a jogállamisággal kapcsolatos kötelezettségeiket, és hangsúlyozza, hogy az EUSZ 2. cikkében foglalt értékek uniós intézmények általi tiszteletben tartásának értékelése – ideértve az Unió belső következetességét e értékek politikáiban és külső fellépéseiben való érvényesítésében – elengedhetetlen az EU hitelességének és legitimitásának megőrzése érdekében;

45. felhívja a Tanácsot, hogy tegye átláthatóbbá, interaktívabbá és eredményorientáltabbá jogállamisági párbeszédét, többek között részletes következtetések kibocsátása és a Bizottság és a Parlament megállapításairól való visszajelzés révén; sajnálatosnak tartja, hogy a Tanács nem tud érdemi előrelépést tenni az EUSZ 7. cikkének (1) bekezdése szerinti, folyamatban lévő eljárásban, és úgy véli hogy a Tanács fellépésének további késedelme azt jelentené, hogy a Tanács maga sérti meg a jogállamiság elvét.

46. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.

INDOKOLÁS

A Bizottság 2025. évi jogállamisági jelentéséről szóló saját kezdeményezésű jelentés előadójaként arra törekedtem, hogy reagáljak a LIBE bizottságban a képviselőcsoportok többsége által kifejezett politikai prioritásra, valamint a Bizottság azon kérésére, hogy éves jelentésünket a korábbi évekhez képest korábban tegyük közzé. A gyorsított ütemterv miatt nehéz volt egyensúlyt teremteni az alapos elemzés és a szövegezési folyamat szigorú ütemezése miatti korlátok között.

E korlátok fényében úgy döntöttem, hogy az egyes fejezetekben megfogalmazott átfogó felhívásokra összpontosítok, és kiemelem azokat a kulcsfontosságú területeket, ahol a Bizottság jelentését tovább lehetne erősíteni.

Szándékosan tartózkodtam konkrét tagállamok megnevezésétől. Ez jelentős engedményt jelent részemről, mivel a Baloldal képviselőcsoport következetesen támogatta, hogy az Európai Parlament jelentéseiben és indítványában kifejezetten megnevezzék azokat az országokat, ahol a jogállamiság, a demokrácia vagy az alapvető jogok megsértése történik. Szilárd meggyőződésünk, hogy a konkrét példák bemutatása elengedhetetlen az elszámoltathatósághoz és annak bizonyításához, hogy minden tagállamra ugyanazok a normák vonatkoznak, az Unión belüli pozíciójuk sérelme vagy figyelembevétele nélkül. A nemzeti politika növekvő befolyása a jelenlegi Parlamentben azonban rendkívül megnehezíti a képviselőcsoportok közötti objektív és pártatlan megállapodás elérését, ha konkrét tagállamokat említenek. Ezért annak biztosítása érdekében, hogy a jelentés a lehető leginkább konszenzusos, inkluzív és széles körű támogatást élvezzen, úgy döntöttem, hogy ez alkalommal tartózkodom konkrét tagállamok megnevezésétől.

Fő prioritásom az Európai Parlament régóta fennálló kötelezettségvállalásainak fenntartása volt, beleértve a jogállamiság és az alapvető jogok közötti szerves kapcsolat megerősítését, valamint a független szakértők hálózatának a Bizottság jelentéstételi folyamatába való bevonását. Ez a megközelítés elengedhetetlen az értékelés depolitizálásához, a kritikus kérdések figyelmen kívül hagyásának megakadályozásához, valamint annak biztosításához, hogy az új tendenciák egyértelműen és következetesen kifejezésre jussanak.

Egyéb prioritások közé tartozik az újságírók és a civil társadalmi szervezetek védelme; az alapvető jogok megsértésének kezelése, amely egyes tagállamokban megkönnyíti az uniós források felhasználását – vagy az azokkal való visszaélést – , vagy ahhoz kapcsolódik; valamint a korrupciós ügyek alapos, pártatlan és időben történő kivizsgálásának biztosítása, különös tekintettel a magas rangú tisztviselőket érintő ügyekre, a jogállamiság és a demokratikus intézményekbe vetett közbizalom védelme érdekében. Végezetül maguknak az uniós intézményeknek is teljes mértékben tiszteletben kell tartaniuk a jogállamisággal kapcsolatos kötelezettségeiket. Az EU hitelességének és legitimitásának fenntartásához

elengedhetetlen annak értékelése, hogy az intézmények tiszteletben tartják-e az EUSZ 2. cikkében foglalt értékeket, beleértve az Unió belső koherenciáját ezen értékek politikáiban és külső fellépéseiben való érvényesítése során.

Ebben az összefüggésben ugyanilyen fontos megerősíteni a gazdasági és szociális jogok szerepét az Unió jogállamisági keretén belül. A jogállamiság helyzetének hiteles értékelése nem hagyhatja figyelmen kívül azt a jelentős hatást, amelyet a lakhatás bizonytalansága, az alapvető szolgáltatásokhoz való egyenlőtlen hozzáférés és a társadalmi egyenlőtlenségek elmélyülése gyakorol az emberek alapvető jogaik gyakorlásának képességére. Ha az egyének nem engedhetik meg maguknak a megfelelő lakhatást, bizonytalan körülmények között élnek, vagy rendszerszintű akadályokkal szembesülnek a szociális védelem terén, a törvény előtti egyenlő bánásmód inkább elméleti, mint valós. A jogállamiság holisztikus, emberközpontú megközelítésének ezért foglalkoznia kell azokkal a strukturális társadalmi-gazdasági feltételekkel, amelyek gyengítik a demokratikus részvételt és aláássák a közintézményekbe vetett bizalmat.

Komoly aggodalommal tölt el továbbá a rasszista narratívák normalizálása a közbeszédben, többek között a politikai szereplők és a hatóságok részéről. Az ilyen retorika aláássa a törvény előtti egyenlőséget, táplálja a rasszizált közösségekkel szembeni megkülönböztetést és ellenségeskedést, és olyan feltételeket teremt, amelyek mellett az egyének nem tudják félelem és megfélemlítés nélkül gyakorolni alapvető jogaikat. A rasszizmus és a diszkriminatív narratívák elleni küzdelemnek ezért az Unió jogállamisági menetrendjének szerves részét kell képeznie.

Végső soron valamennyi uniós intézménynek arra kell törekednie, hogy objektív, hiteles és a pártpolitikai befolyástól mentes értékelést adjon a jogállamiság helyzetéről az EU-ban. Mély aggodalommal tölt el, hogy több tagállamban egyre nagyobb a kockázata a jogállamiság visszaesésének, különösen a szélsőjobboldali narratívák térnyerésével és a közpolitikában a biztonsági kérdések túlzott hangsúlyozásával összefüggésben. Ilyen helyzetben elengedhetetlen, hogy értékeléseink továbbra is szilárdan a bizonyítékokon, a jogszabályokon és az alapvető jogokon alapuljanak, és ne politikai megfontolásokat kövessenek. Csak akkor őrizhetjük meg az Unió jogállamisági keretének hitelességét és legitimitását, ha biztosítjuk, hogy munkánk független, szigorú és politikamentes legyen.

Olyan módosításokat kívánok előterjeszteni, amelyek a tagállamokban tapasztalható általános tendenciákat elemző preambulumbekezdéseket vezetnek be. Ezek a preambulumbekezdések a jelentés operatív részét hivatottak kiegészíteni azáltal, hogy azonosítják a mintákat, a felmerülő kockázatokat és a rendszerszintű kihívásokat, ezáltal megerősítve ajánlásaink elemzési alapját.

E megközelítéssel a jelentés célja, hogy a megfelelő időben történő politikai szerepvállalást konkrét javaslatokkal ötvözze a Bizottság jelentéseinek hatékonyságának, átláthatóságának és hatásának javítása érdekében, hozzájárulva ezzel az Európai Unión belüli jogállamiságiketret megerősítéséhez és koherenciájához.